

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΦΥΤΟΠΡΟΣΤ/ΚΩΝ & ΒΙΟΚΤΟΝΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Αθήνα, 29-5-2017

Αριθ. Πρωτ: 5974/58183

Ταχ. Δ/ση: Λ. Συγγρού 150
Ταχ. Κώδικας: 176 71 - ΚΑΛΛΙΘΕΑ
TELEFAX: 210-92.12.090
Πληροφορίες: Διον. Βλάχος
Τηλέφωνο: 210-928.72.38
Email: d.vlachos@minagric.gr

ΠΡΟΣ: 1. Π.Κ.Π.Φ. & Π.Ε.

Έδρες τους

2. Δ.Α.Ο.Κ. της Π.Ε.

Έδρες τους

3. Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο

Τμήμα Ελέγχου Γεωργικών Φαρμάκων

Εργαστήριο Υπολειμμάτων Γ.Φ.,

Στ. Δέλτα 8, 145 61 – ΚΗΦΙΣΙΑ

Fax: 210-81.80.223, Email: K.Liapis@bpi.gr

4. Π.Κ.Π.Φ. & Π.Ε. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Εργαστήριο Υπολειμμάτων Φυτοπροστατευτικών

Προϊόντων, Τ.Θ. 60 436

570 01 ΘΕΡΜΗ - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Fax: 2310 471663, E-mail: pkpfpeth@otenet.gr

ΘΕΜΑ: «Κατευθυντήρια οδηγία διενέργειας δειγματοληψίας υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε πρωτογενή τρόφιμα φυτικής προέλευσης».

ΣΧΕΤ.: Το με αριθ. πρωτ. 3316/36486/28-3-2012 έγγραφο της υπηρεσίας μας

Στο Παράρτημα Α του με αριθ. πρωτ. 3316/36486/28-3-2012 εγγράφου της υπηρεσίας μας (http://internet.minagric.gr/images/stories/docs/agrotis/Georgika_Farmaka/elenxoi/Odigies_digmatolipsias_ypoleimaton.pdf), σχετικά με την κατευθυντήρια οδηγία διενέργειας δειγματοληψίας υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε πρωτογενή τρόφιμα φυτικής προέλευσης, προστίθεται μετά την παράγραφο 4, νέα παράγραφος 4α, ως εξής:

4α Ιχνηλασιμότητα

Η ιχνηλασιμότητα (traceability) αποτελεί Κοινωνική απαίτηση, σύμφωνα με το άρθρο 18 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 178/2002 για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32002R0178&from=EL>).

Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 18 του εν λόγω Κανονισμού: «2. Οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων τροφίμων και ζωοτροφών είναι σε θέση να αναγνωρίζουν κάθε πρόσωπο από το οποίο έχουν προμηθευτεί ένα τρόφιμο, μια ζωοτροφή, ένα ζώο που χρησιμοποιείται για την παραγωγή τροφίμων ή οποιαδήποτε άλλη ουσία που προορίζεται για ενσωμάτωση σε ένα τρόφιμο ή σε μια ζωοτροφή ή αναμένεται ότι θα ενσωματωθεί σε αυτά. Για το σκοπό αυτό οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων εγκαθιδρύουν συστήματα και διαδικασίες που καθιστούν τις πληροφορίες αυτές διαθέσιμες στις αρμόδιες αρχές, εάν αυτές το ζητήσουν».

Όπως προτάθηκε από ελεγκτές των αρμοδίων αρχών και διαπιστώθηκε και με πρόσφατη εισήγηση της Επιτροπής Ενστάσεων του άρθρου 49^α του ν.4036/2012, η καταγραφή στο πληροφοριακό δελτίο μόνο των φορολογικών παραστατικών (Δελτίου Αποστολής – Τιμολόγιου δεν διασφαλίζει 100% τη διαδικασία, γιατί σε κάθε ένα από τα σημεία που διακινήθηκε το προϊόν μπορεί να υπήρχαν και άλλα ομοειδή και επιπλέον σε κάθε αποστολή μπορεί να υπάρχουν προϊόντα από περισσότερους από έναν παραγωγούς και δε μπορεί να αποκλειστεί περίπτωση εσφαλμένης χορήγησης παραστατικού διακίνησης από την επιχείρηση από όπου λαμβάνεται το δείγμα.

Η κλήση παραγωγών για απολογία σε προϊόντα χωρίς σήμανση δύναται να δημιουργήσει αμφιβολίες ως προς την ιχνηλασιμότητα και εν τέλει για την αποτελεσματικότητα των επιβαλλόμενων κυρώσεων.

Για την αντιμετώπιση του θέματος, οι αρμόδιες αρχές για τη δειγματοληψία των φυτικών προϊόντων, όσον αφορά τον έλεγχο υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων, καλούνται να προβαίνουν στις παρακάτω ενέργειες:

- Η δειγματοληψία, σαν βασική αρχή, **πρέπει να διενεργείται από τις αποθήκες των επιχειρήσεων (λιανικής ή χονδρικής πώλησης), στις αρχικές συσκευασίες τους με την πραγματική σήμανση.** Η δειγματοληψία στο χώρο έκθεσης των προϊόντων (προθήκες) των καταστημάτων πρέπει να αποφεύγεται, εκτός εάν οι παρτίδες των προϊόντων φέρουν επαρκή στοιχεία ιχνηλασιμότητας, όπως είναι ο κωδικός του παραγωγού στο ΜΕΝΟ (GR) (<http://www.minagric.gr/index.php/el/for-farmer-2/crop-production/oporokipeytika/287-nopa-oporokipeytika>).
- Η δειγματοληψία για τον έλεγχο των υπολειμμάτων των γεωργικών φαρμάκων να διενεργείται ταυτόχρονα με τον ποιοτικό έλεγχο, εφόσον είναι δυνατόν.
- Στην περίπτωση που η σήμανση, είτε είναι ελλιπής, ενώ δεν θα έπρεπε (μόνο στοιχεία συσκευαστή και άρα δεν τεκμηριώνει με σαφήνεια ποιος είναι ο παραγωγός), είτε λείπει τελείως (άρα υπάρχει έλλειψη ιχνηλασιμότητας στη συσκευασία), θα πρέπει να εφαρμόζονται άμεσα οι κυρώσεις που αφορούν τη σήμανση. Οι απαιτούμενες ενδείξεις και κυρώσεις σε περίπτωση παραβάσεων αναφέρονται αναλυτικά στο άρθρο 38 της με αριθ. Α2-718/28-7-2014 (ΦΕΚ Β' 2090/31-7-2014) Υπουργικής Απόφασης (http://gge.gov.gr/wp-content/uploads/2014/08/DIEPPY-A2_718_2014.pdf), όπως ισχύει.

Ενδεικτικά επισημαίνουμε ότι σύμφωνα με την ανωτέρω Υπουργική Απόφαση ισχύουν τα παρακάτω:

«4. Στα εκδιδόμενα παραστατικά διακίνησης και εμπορίας νωπών οπωρολαχανικών μέχρι το στάδιο της λιανικής πώλησης, συμπληρώνεται, πέραν των άλλων πεδίων που προβλέπονται από τις διατάξεις του Υπουργείου Οικονομικών και ο Αριθμός Μητρώου Εμπόρων Νωπών Οπωρολαχανικών (ΜΕΝΟ) του εκδότη του παραστατικού, εφόσον υποχρεούται να διαθέτει αριθμό ΜΕΝΟ.

5. Ως τελικός συσκευαστής τυποποιητής νωπών οπωρολαχανικών ορίζεται ο συσκευαστής του οποίου η συσκευασία φθάνει ως έχει στο στάδιο της λιανικής πώλησης.

6. Ειδικά για τα προϊόντα του κατωτέρω πίνακα (Α):

ΠΙΝΑΚΑΣ (Α)

(α). Μήλα

(β). Εσπεριδοειδή

(γ). Ακτινίδια

(δ). Μαρούλια, κατσαρά αντίδια και πλατύφυλλα αντίδια

(ε). Ροδάκινα και Νεκταρίνια

(στ). Αχλάδια

(ζ). Φράουλες

(η). Γλυκές πιπεριές

(θ). Επιτραπέζια σταφύλια

(ι). Τομάτες

- (ια). Πατάτες
(ιβ). Κρεμμύδια

- α) όταν τελικός συσκευαστής εγχώριων νωπών οπωρολαχανικών είναι ο ίδιος ο παραγωγός, υποχρεούται να αναγράφει επί των εμπορικών συσκευασιών ή σε ετικέτες, πέραν των άλλων ενδείξεων που προβλέπονται στην παράγραφο 2, και τον Αριθμό Μητρώου Εμπόρων Νωπών Οπωρολαχανικών (ΜΕΝΟ) και τον αριθμό παρτίδας παραγωγής, όπως αυτός ορίζεται στην παράγραφο 7.
- β) όταν τελικός συσκευαστής εγχώριων νωπών οπωρολαχανικών είναι το συσκευαστήριο έμπορος, υποχρεούται να αναγράφει επί των εμπορικών συσκευασιών ή σε ετικέτες, πέραν των άλλων ενδείξεων που προβλέπονται στην παράγραφο 2, και τον Αριθμό Μητρώου Εμπόρων Νωπών Οπωρολαχανικών (ΜΕΝΟ) του συσκευαστηρίου και τον αριθμό παρτίδας παραγωγής όπως αυτός ορίζεται στην παράγραφο 7. **Σε περίπτωση που η συσκευασία αφορά προϊόντα ενός και μόνο παραγωγού, αναγράφεται και το ονοματεπώνυμο και ο Αριθμός Μητρώου Εμπόρων Νωπών Οπωρολαχανικών (ΜΕΝΟ) του παραγωγού, εφόσον υποχρεούται να διαθέτει, άλλως αναγράφεται ο Αριθμός του Φορολογικού του Μητρώου (Α.Φ.Μ.).**
- γ) όταν ο έμπορος προμηθεύεται από χώρες της Ε.Ε. ή εισάγει από Τρίτες Χώρες νωπά οπωροκηπευτικά, υποχρεούται να αναγράφει επί των εμπορικών συσκευασιών ή σε ετικέτες, πέραν των άλλων ενδείξεων που προβλέπονται στην παράγραφο 2, και τον δικό του Αριθμό Μητρώου Εμπόρων Νωπών Οπωρολαχανικών (ΜΕΝΟ) και τον αριθμό παρτίδας εισαγωγής όπως αυτός ορίζεται στην παράγραφο 8.
- δ) Ο αριθμός παρτίδας παραγωγής εισαγωγής αναγράφεται υποχρεωτικά σε όλα τα εκδιδόμενα παραστατικά διακίνησης και εμπορίας νωπών οπωρολαχανικών.

7. Προκειμένου για εγχώρια νωπά οπωρολαχανικά του Πίνακα (Α) ο αριθμός παρτίδας παραγωγής αποτελείται:

- α) για τον παραγωγό τελικό συσκευαστή από τον αύξοντα αριθμό εγγραφής στο Βιβλίο Ιχνηλασιμότητας της παραγράφου 11 και την ημερομηνία συσκευασίας (ηη/μμ/εε).
- β) για τον τελικό συσκευαστή έμπορο, από τον αριθμό του παραστατικού διακίνησης του συσκευαστηρίου προς τρίτους και την ημερομηνία συσκευασίας (ηη/μμ/εε), όταν η συσκευασία αφορά παραλαβές από περισσότερους του ενός παραγωγούς.
- γ) για τον τελικό συσκευαστή έμπορο, από τον αριθμό του παραστατικού διακίνησης του παραγωγού, τον αύξοντα αριθμό εγγραφής στο Βιβλίο Ιχνηλασιμότητας και την ημερομηνία συσκευασίας (ηη/μμ/εε), όταν η συσκευασία αφορά παραλαβή από έναν και μόνο παραγωγό.

8. Προκειμένου για προερχόμενα από χώρες της Ε.Ε. ή εισαγόμενα από Τρίτες Χώρες νωπά οπωρολαχανικά του Πίνακα (Α), ο αριθμός παρτίδας εισαγωγής αποτελείται από τον αριθμό του παραστατικού παραλαβής του μεταφορέα, όπως αυτό προβλέπεται κάθε φορά από τις διατάξεις του Υπ. Οικονομικών, τον αύξοντα αριθμό εγγραφής στο Βιβλίο Ιχνηλασιμότητας και την ημερομηνία παραλαβής (ηη/μμ/εε).

9. Απαγορεύεται για οποιοδήποτε λόγο η αφαίρεση ή η καταστροφή των παραπάνω πινακίδων ετικετών καθώς και η αλλοίωση των αναγραφόμενων επί αυτών ενδείξεων.

10. Στις συσκευασίες πατάτας επιτρέπεται η ύπαρξη ξένων υλών (χώμα κλπ.) μέχρι ποσοστό 1,5% στο καθαρό βάρος τους.

11. ΒΙΒΛΙΟ ΙΧΝΗΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ

- α) Το ΒΙΒΛΙΟ ΙΧΝΗΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ νωπών οπωρολαχανικών, τηρείται είτε χειρόγραφα είτε μηχανογραφημένα, για τα προϊόντα του ΠΙΝΑΚΑ (Α) της παραγράφου 6 και θεωρείται από την αρμόδια Υπηρεσία της Περιφερειακής Ενότητας της έδρας του εκάστοτε υπόχρεου τήρησής του.

Υπόχρεοι τήρησης του ΒΙΒΛΙΟΥ ΙΧΝΗΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ είναι οι εκάστοτε υπόχρεοι αναγραφής του αριθμού παρτίδας παραγωγής εισαγωγής για τα προϊόντα του ΠΙΝΑΚΑ (Α) της παραγράφου 6.

- β) Το ΒΙΒΛΙΟ ΙΧΝΗΛΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ εγχώριων νωπών οπωρολαχανικών διαγραμμαίζεται υποχρεωτικά με τις κατωτέρω στήλες, σε κάθε μία εκ των οποίων γίνεται και η ανάλογη εγγραφή, ως εξής: Στην πρώτη στήλη, με τίτλο «Α/Α ΕΓΓΡΑΦΗΣ», αναγράφεται, κατά σειρά εγγραφών για κάθε παρτίδα χωριστά, ο αύξων αριθμός εγγραφής, ο οποίος αναριθμείται εξ αρχής την 1η Ιανουαρίου κάθε έτους.

Στη δεύτερη στήλη, με τίτλο «ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΟΥ», αναγράφονται το ονοματεπώνυμο ή η επωνυμία και ο Αριθμός Μητρώου Εμπόρων Νωπών Οπωρολαχανικών (ΜΕΝΟ) του παραγωγού και ο αριθμός και η ημερομηνία του παραστατικού διακίνησης. Εάν ο παραγωγός δεν υποχρεούται να διαθέτει Αριθμό Μητρώου Εμπόρων Νωπών Οπωρολαχανικών (ΜΕΝΟ), αναγράφεται ο Αριθμός του Φορολογικού του Μητρώου (Α.Φ.Μ.)....»

Επισημαίνεται ότι ο έμπορος δεν είναι υποχρεωμένος να αναγράφει στη συσκευασία τον ΜΕΝΟ ή το ΑΦΜ του παραγωγού, παρά μόνον εφόσον η συσκευασία αφορά προϊόντα ενός και μόνον παραγωγού. Οι περιπτώσεις αυτές πρέπει να αναγνωρίζονται από τους ελεγκτές, έτσι ώστε εάν ανιχνευτούν υπολείμματα γεωργικών φαρμάκων υψηλότερα από τα ανώτατα επιτρεπτά όρια όπως αυτά ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 396/2005, να αναζητούνται οι ευθύνες από τον έμπορο συσκευαστή.

Επισημαίνεται τέλος, ότι η ανωτέρω Υπουργική Απόφαση τελεί υπό διαβούλευση για την τροποποίησή της, συνεπώς απαιτείται συνεχή ενημέρωση για τις ισχύουσες διατάξεις.

- Η δειγματοληψία σε λαϊκές αγορές προφανώς θα συνεχίσει να διενεργείται. Στις περιπτώσεις που ο πωλητής των φυτικών προϊόντων στις λαϊκές αγορές δεν είναι και ο παραγωγός τους λαμβάνονται τα απαραίτητα διοικητικά μέτρα για την τεκμηρίωση της ιχνηλασιμότητας.
- Οι δειγματοληψίες σε συσκευαστήρια φρούτων και λαχανικών θα πρέπει να γίνονται, αφού έχει εξασφαλιστεί με βεβαιότητα από τον ελεγκτή πως το δείγμα που λαμβάνει προέρχεται από τον συγκεκριμένο παραγωγό, ελέγχοντας το βιβλίο ιχνηλασιμότητας, καθώς στο συσκευαστήριο δεν είναι υποχρεωτικό να υπάρχει ο κωδικός παραγωγού του ΜΕΝΟ (GR). Εάν το δείγμα ληφθεί από την πρώτη ύλη, αποδεικνύεται ο παραγωγός από το δελτίο αποστολής του φορτίου από το χωράφι στο συσκευαστήριο. Εάν είναι συσκευασμένο το προϊόν, τότε από τα στοιχεία που υπάρχουν στη συσκευασία αποδεικνύεται ο παραγωγός. Ο κωδικός ιχνηλασιμότητας του παραγωγού αναγράφεται υποχρεωτικά στη σήμανση του μέσου συσκευασίας, εάν το φορτίο προορίζεται για τρίτη χώρα και πρόκειται να επεκταθεί σε ενδοκοινοτικές αποστολές.
- Σε supermarket ή άλλα καταστήματα λιανικής πώλησης:
 - A. Εάν η τελική προς διάθεση στον καταναλωτή συσκευασία (δίχτυ ή πλαστικό ή χάρτινο κουτί) αναγράφει τον αριθμό παρτίδας (LOT) ή τον κωδικό ιχνηλασιμότητας παραγωγού, τότε το δείγμα μπορεί να ληφθεί από τις προθήκες του καταστήματος.
 - B. Εάν η διάθεση γίνεται χωρίς συσκευασία ή αποτελεί μέρος του τελικού μέσου συσκευασίας, η δειγματοληψία πρέπει να γίνεται από την αποθήκη της επιχείρησης, όπου θα αναζητείται ο κωδικός ιχνηλασιμότητας του παραγωγού.
- Σε περίπτωση ανίχνευσης υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων, σε συγκέντρωση ανώτερη των ανώτατων επιτρεπτών ορίων, όπως αυτά ορίζονται σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 396/2005, σε παρτίδες όπου έχει χαθεί η ιχνηλασιμότητα, να εφαρμόζεται άμεσα και επιπρόσθετα των ανωτέρω τα οριζόμενα στην παράγραφο 6, τελευταίο εδάφιο του άρθρου 13 του ν.4036/2012 (Α'8) για την επιβολή των κυρώσεων που προβλέπονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 13 και στην παράγραφο 2 του άρθρου 14 του ν.4036/2012 (Α'8). Υπενθυμίζεται ότι σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 3 του άρθρου 13 και στην παράγραφο 2 του άρθρου 14 του ν.4036/2012 (Α'8) επιβάλλονται διοικητικές και ποινικές κυρώσεις εφόσον διαπιστώνεται ότι διακινούνται στην αγορά

φυτικά προϊόντα με υπολείμματα φυτοπροστατευτικών προϊόντων υψηλότερα από τα ανώτατα επιτρεπτά όρια όπως αυτά ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 396/2005 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και δεν παρέχονται ακριβείς και ιχνηλάσιμες πληροφορίες για τον παραγωγό ή τον προμηθευτή των φυτικών προϊόντων (http://www.minagric.gr/images/stories/docs/agrotis/Georgika_Farmaka/elenxoi/N_4036_2012_TR_ΟΡΟΡΟΙΗΣΕΙΣ120516.pdf).

- Τονίζεται ότι για τις περιπτώσεις εκείνες όπου η ελεγκτική αρχή έχει βάσιμη υποψία ή πληροφορία ότι υπάρχουν θέματα δημόσιας υγείας λόγω πιθανής παρουσίας μη επιτρεπτών συγκεντρώσεων υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε πρωτογενή τρόφιμα φυτικής προέλευσης, ο ελεγκτικός μηχανισμός υποχρεούται να ενεργεί στο βαθμό εκείνο που χρειάζεται προκειμένου να διασφαλίσει την ασφάλεια των τροφίμων.

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΣΠ. ΖΩΓΡΑΦΟΣ